

Kultur for språk

Atter nærmer et år seg slutten. Høstens faglig-litterære høydepunkt kom i begynnelsen av oktober, i tilnærmet perfekt timing med Nordisk Afasidag – tildeling av Nobelpris i litteratur til poeten Tomas Tranströmer. Gratulerer så mye! At det er mulig å få Nobelpris i litteratur med afasi bør være en inspirasjon for alle som jobber med personer med språk- og talevansker. Som hyllest har vi inkludert en kort presentasjon av Tomas Tranströmer i denne utgaven.

I løpet av høsten har jeg fått anledning til å reise på studieturer til Kina og Russland, som en del av det internasjonale samarbeidet Sunnaas har. Disse korte oppholdene har vært svært lærerike og inspirerende, og jeg er blitt mer ydmyk i forhold til det å være en ung kvinne med høy utdanning innen et fagfelt som logopedi. Jeg er ikke minst stolt av utdanningsmuligheten vi har i Norge. Med et mulig unntak av Hongkong, finnes det per i dag ingen systematisert logoped-utdanning i Kina, mens det i Russland hovedsakelig er tilknyttet Universitetene i Moskva og St. Petersburg. På den annen side vises en stadig voksende interesse for logopedi i Kina ved at man for første gang hadde en egen parallellsesjon for språkterapi under den 6. Internasjonale rehabiliteringskonferansen i Beijing, som med sine 1000 deltakere er et av Kinas viktigste møtepunkter innen rehabilitering. Samtidig har det vært veldig givende å se andre tilnæringsmåter til afasi-rehabilitering og da spesielt hvordan den Luria-inspirerte helhetsdiagnostikken anvendes i Russland.

I Russland fikk jeg den sjeldne muligheten til å besøke et av landets største rehabiliteringssykehus med over 1000 sengeplasser fordelt på ti avdelinger, hvorav seks nevrologiske.

Sykehuset har 6 logopedstillinger, 11 fysioterapeutstillinger og en god del terapeutiske assistenter. Ergoterapi og trening av daglige aktiviteter er foreløpig svært lite utviklet i rehabiliteringen i Russland generelt. Med forbehold om at jeg ikke kjenner godt nok til rehabiliteringsteorien bak sykehusets struktur og fokusområder, kan det synes som om rehabiliteringen omfatter en stor grad av mekanisk/sensorisk passiv stimulering i tillegg til selvstyrt aktivitet. Med andre ord fikk bemanning, arbeidsoppgaver og intensitet av rehabilitering en litt annen kontekst sammenlignet med ulike norske forhold. Det gjorde også inntrykk å oppleve de store kontrastene ved å se det nyeste utstyr til sensorisk og motorisk trening i millionklassen, mens det i følge russiske logopeder finnes svært lite bildemateriell for voksne med afasi. Det å være henvist til å bruke materiell beregnet for barn og unge opplevdes ikke motiverende for personene med afasi. Da føler jeg at vi norske logopeder kan være stolte over det vi faktisk har tilgjengelig av både materiell, tester og hjelpemidler. At det derimot ligger mye tid og jobb bak å muliggjøre dette, fikk vi atter en gang bekreftet under Afasidagene på Bredtvet som du kan lese referat om i denne utgaven.

Hovedartiklene i denne utgaven omhandler tema innenfor overlappende fagområder til logopedi som kognitiv atferdsterapi for personer med Asperger syndrom, skrevet av psykolog Nils Kaaland og om språkutvikling og sosio-emosjonelle vansker hos barn og unge med velo-cardio-fascial-syndrom (VFSC), forsket på av Inger-Lise Sæther. De to fagfelt viste seg å ha overraskende sammenhenger, i hvert fall for meg. Videre byr denne

utgaven på et dansk bidrag av Åse Ørsted.

Det er vanskelig å vite om man skal kalle det en artikkel, et kursreferat eller en

dannelsesreise i stemmebruk, uansett ordvalg er det inspirerende lesing, selv når man ikke jobber med stemme til daglig.

At ikke alt er bra i helsestaten Norge og spesielt når det gjelder logopedtilbud har vært tema i leserbrev om manglende tilbud til barn allerede i siste utgave, og har også vært en sak i NRK Nordland i høst. Dette videreføres i denne utgaven i lederen av Randi Fosser, innlegg fra Signhild Skogdal om HELFO og fra Are Albritgsen som representerer brukerorganisasjonens syn.

I tillegg byr utgaven på anmeldelser av pedagogisk materiell, bruk av moderne teknologi og apps, bokomtaler og mer. Fremmedspråk har preget denne høsten for meg, spesielt gjennom reiser til land hvor det ofte ikke er nok å kunne engelsk. Jeg har stor respekt for den jobben en god tolk gjør, og fått fornyet lærdom om hvordan det er når språket ikke strekker til. Derfor passet det utmerket at årets internasjonale tema på Afasidagene omfattet flerspråklighet. I den forbindelsen fikk jeg anledning til å intervju en av fagets ledende personligheter, Professor Loraine Obler, for denne utgavens skattebilde.

På vegne av redaksjonen vil jeg gjerne takke alle som har bidratt til at vi også i år har kunne lage fire flotte utgaver av tidsskriftet!

Vi ønsker alle våre lesere en riktig god jul og et godt nyttår!

Hilsen

